

Sygn. akt I CSK 102/15

POSTANOWIENIE

Dnia 18 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej "S." w W.
przeciwko Miastu Stołecznemu Warszawie
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 18 listopada 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 6 czerwca 2014 r., sygn. akt I ACa 9/14,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i oddala
wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka Spółdzielnia Mieszkaniowa „S.” wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 6 czerwca 2014 r. oddalającego jej apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 16 października 2013 r. Wyrokiem tym Sąd Okręgowy oddalił jej powództwo skierowane przeciwko m. st. Warszawie o zapłatę kwoty 235.182 zł z odsetkami od dnia 24 czerwca 2011 r. i kosztami postępowania tytułem zwrotu części opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste nieruchomości, nadpłaconej w latach 2002 - 2007 z uwagi na nieuwzględnienie przez pozwanego przy wymiarze opłaty przysługującej powódce 50% bonifikaty.

Sądy ustaliły, że aktem notarialnym z dnia 24 czerwca 1964 r. na rzecz poprzedniczki prawnej powódki – S. w W. ustanowione zostało użytkowanie wieczyste nieruchomości położonych w W. w dzielnicy [...] z przeznaczeniem pod budownictwo mieszkaniowe. Jednocześnie użytkownicze przyznano 50% bonifikatę opłaty za wieczyste użytkowanie, której jednak nie respektował pozwany naliczając powódce aż do 2012 r. opłaty bez zastosowania bonifikaty i wzywając ją do uiszczenia tak obliczonej należności. Powódka uiszczała opłatę w wysokości wynikającej z wezwań. Pismem z dnia 25 stycznia 2012 r. strona pozwana przyznała istnienie bonifikaty w wysokości 50% i dokonanie przez powódkę nadpłat w okresie 2001 - 2011, jednak pismem z dnia 17 lutego 2012 r. odmówiła zwrotu nadpłaconej kwoty. Sąd Okręgowy oddalił powództwo uwzględniając podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia. Sąd uznał, że roszczenie powódki było związane z prowadzeniem działalności gospodarczej i - na podstawie art. 118 k.c. - ulegało przedawnieniu w okresie trzyletnim. Stanowisko to zaakceptował Sąd Apelacyjny, który dodatkowo ocenił, że żądanie było nieuzasadnione również z powodu spełnienia przez powódkę nienależnych świadczeń w warunkach uzasadniających zastosowanie art. 411 § 1 k.c.

W skardze kasacyjnej opartej na obydwu podstawach z art. 398³ § 1 k.p.c. powódka zarzuciła naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i zastosowanie art. 411 § 1 k.c., błędne zastosowanie art. 118 k.c. i niezastosowanie art. 5 k.c. W ramach podstawy naruszenia przepisów

postępowania wskazywała niezastosowanie art. 378 § 1 i art. 386 § 4 k.p.c., uchybienie art. 328 § 2 k.p.c. i art. 227 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

We wnioskach domaga się o uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódki pozwana wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania. Odpowiedź została zwrócona na podstawie art. 132 § 1 k.p.c. i ponownie wniesiona już po upływie terminu z art. 398⁷ § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania. Skarżąca uzasadniła potrzebę rozpatrzenia jej skargi wystąpieniem przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 to znaczy potrzebą wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Wskazała, że niezbędne jest wyłożenie art. 118 k.c. wywołującego rozbieżności, które sprowadzają się do pytania „czy roszczenie spółdzielnie mieszkaniowej o zwrot części opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego gruntu jest roszczeniem związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej i ulega na podstawie art. 118 k.c. przedawnieniu w terminie trzyletnim?” Nadto skarżąca uznała, iż zachodzi przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. tzn. wniesiona przez nią skarga kasacyjna

jest oczywiście uzasadniona wobec naruszenia art. 411 § 1 k.c. przez jego niewłaściwą wykładnię i niewłaściwe zastosowanie.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., sygn. akt III CSK 104/08; czy z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, nie publ. poza bazą Lex nr 424365 i 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie SN z dnia 13 grudnia 2007 r., sygn. akt I PK 233/07, OSNP 2009/3 - 4/43). Powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie wymaga ponadto przytoczenia i poddania analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego. Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, nie publ. poza bazą Lex nr 1238124).

Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Trzeba przy tym uwzględnić, że skarga kasacyjna wnoszona jest w konkretnej sprawie, a ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy przy jej rozpoznaniu byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym, czy wątpliwościami prawnymi i pozwalać na ich rozstrzygnięcie.

Wskazana przez stronę powodową potrzeba wykładni przepisów została już dostrzeżona i dokonana w orzecnictwie Sądu Najwyższego. Artykuł. 118 k.c., w zakresie wskazanym przez skarżącą w skardze kasacyjnej, wyłożono w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2013 r., I CSK 34/13 (OSNC 2014/9/90) i z dnia 10 stycznia 2014 r., I CSK 179/13 (nie publ.) oraz w uchwale tego Sądu z dnia 11 lipca 2014 r., III CZP 33/14, (nie publ. poza bazą Lex nr 1480370), konsekwentnie (i odmiennie niż we wcześniejszym wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2009 r., I CSK 18/09, nie publ.) przyjmując, że roszczenie spółdzielni mieszkaniowej o zwrot części opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego gruntu jest roszczeniem związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej i ulega przedawnieniu w terminie trzyletnim. Stanowisko to uznać można za utrwalone, wobec czego nie występuje wskazana przez skarżącą podstawa do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Wniesionej skargi nie można też uznać za oczywiście uzasadnioną. Przesłanka przesądu ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie, a wydane orzeczenie jest oczywiście błędne. W związku z podstawowa przyczyną oddalenia powództwa, jaką stanowi przedawnienie roszczenia, ewentualne uwzględnienie zarzutu naruszenia art. 411 § 1 k.c. nie zmieniałoby jej położenia i nie może stanowić argumentu wykazującego oczywistą niesłuszność zaskarżonego orzeczenia.

W konsekwencji powołane przez skarżącą podstawy przyjęcia jej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodzą. Okoliczności sprawy nie wskazują też, aby wystąpiły inne przesłanki przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpatrzenia.

Oddaleniu podlegał wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, zawarty w piśmie złożonym jako odpowiedź na skargę kasacyjną. Pismo to zostało złożone po upływie terminu z art. 398⁷ § 1 k.p.c. i nie stanowi odpowiedzi na skargę w rozumieniu tego przepisu. Nie uzasadnia też

wniosku o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, obejmujących sporządzenie i wniesienie odpowiedzi na kasację, skoro nie ma takiego charakteru (postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 27 października 1998 r., III CKN 805/98, OSNC 1999/4/79).